

2023-2026

Faliyet Raporu

DEPREM
DAYANIŞMASI
DERNEĞİ

ANTAKYA | DEFNE | SAMANDAĞ

depremdayanismasi.org

5 -	Önsöz
7 -	Giriş ve Kurumsal Kimlik Derneğin Kuruluş Öyküsü, Arka Planı
9 -	Vizyonumuz Misyonumuz
11 -	Faaliyet İlkelerimiz ve Değerlerimiz
13 -	Faaliyet Alanları İyilik Halinin Desteklenmesi ve Toplumsal Dayanışma Sosyal ve Ekonomik Güçlendirme Çalışmaları
15 -	Hak Temelli Savunuculuk ve Kent Hakkı Kent Kültürü ve Ortak Hafızanın Korunması
	Yerleşkelerimiz
17 -	Defne Çekmece Yerleşkei
21 -	Zeytin Çocuk ve Yaşam Alanı
25 -	Samandağ Sveydiye Yerleşkesi
29 -	Çekmece Topluluk Merkezi
32 -	2023 Faaliyet Dönemi (Acil Müdahale ve Saha Koordinasyon)
	2024 Faaliyet Dönemi
39 -	Barınma Hakkı Çalışmaları
41 -	Antakya'nın Yaşayan Mirasını Canlandırmak: Katılımcı Mimarlık ve Planlama Yoluyla Toplum Öncülüğünde Yeniden Yapılanma

49 -	Yeniden: Topluluk Temelli Dayanıklılık ve Sanat Yoluyla Psikososyal Destek 2025 Faaliyet Dönemi
53 -	Afet Risk Yönetiminde Topluluk Temelli Çalışmaların Güçlendirilmesi
59 -	Samandağ Sosyal Yaşam Merkezi Projesi (Sveydiye Yerleşkesi)
63 -	Deprem Belleği ve Kurumsal Kapasite Artırma Çalışmaları
65 -	Yeniden II: Topluluk Temelli Dayanıklılık ve Sanat Yoluyla Psikososyal Destek Projesi
	2026 Faaliyet Dönemi
67 -	Samandağ Yaşayan Miras Çalıştayı-Mağaracık Toplum Temelli Planlama Çalıştayı ve Yaşayan Miras Araştırması (Nisan 2026)
69 -	İş Birlikleri, Paydaş İlişkileri Ve Ağ Oluşturma Yaklaşımı İlişkisel Yaklaşımımız ve Ortaklık Felsefemiz
71 -	Yaygın ve Katmanlı Dayanışma Ağımız
73 -	Mali Görünüm
75 -	Gelecek Vizyonu (2026 Ve Sonrası) Ve Stratejik Hedeflerimiz
79 -	Son söz ve teşekkür

6 Şubat 2023'te merkez üssü Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçeleri olan 7.7 ve 7.6 (Mw) büyüklüğünde gerçekleşen depremlerde Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman, Malatya, Gaziantep, Osmaniye, Diyarbakır, Adana, Şanlıurfa, Kilis olmak üzere 10 il etkilenmiştir. Resmi verilere göre Türkiye'de 53 bin 537 kişi hayatını kaybetti, 107 bin 213 kişi ise yaralandı. Deprem Suriye'de de büyük bir yıkıma ve en az 8 bin 476 can kaybına yol açtı. Bölgede yaşayan yaklaşık 14 milyon insan felaketten doğrudan etkilendi ve yüz binlerce bina yerle bir oldu ya da ağır hasar aldı. 20 Şubat 2023 tarihinde merkez üssü Samandağ ve Defne olan 6.4 (Mw) büyüklüğünde gerçekleşen deprem ise Hatay ilinde var olan hasarı oldukça yükseltmiştir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı verilerine göre toplam 934 bin 626 bina farklı derecelerde hasar almış olup yıkımı gerçekleştirilen bağımsız bölüm sayısı 669 bini aşmıştır. Hatay'da ise orta hasarlı ve üzeri (yıkık, acil yıkılacak, ağır hasarlı) olan kullanılamaz durumdaki bağımsız bölüm sayısı 361 bin 942'dir. 6 Şubat gününü takiben yaklaşık olarak iki hafta boyunca arama kurtarma çalışmaları yapılmıştır. Aynı süreçte sayısı milyonları bulan ve bir kısmı geçici bir kısmı ise mecburen kalıcı olan bir göç dalgası yaşanmıştır. Özellikle barınma, temiz içme suyu, temel gıda gibi konularda aylarca erişim sorunu yaşanmıştır ve bu sorunların bir kısmı hala sürmektedir.

6 Şubat depremlerinin ilk senesinde önce çadırlarda sonrasında ise konteynerlerde yüzbinlerce insanın yaşamaya devam ettiği bir süreci yaşadık. Ağır hasarlı binaların yıkımlarının gerçekleştirilmesinin ardından bir çok itirazın

ve hak ihlalinin yaşandığı planlama ve inşaa süreci başladı. Üç yılın ardından Hatay'da hala 100 binin üzerinde insan konteyner kentlerde yaşarken, kendi imkanlarıyla konteynerde yaşayan kişi sayısı bilinmemektedir. Bu veriye erişmenin mümkün olmamasının en önemli nedeni oturmaya hazır olmayan ve hatta inşası başlamayan konutların kuraları çekilmiş olmasıdır. Öte yandan hazır olan afet konutlarına taşınmalar başlarken inşaatlar hala devam etmektedir.

Bizler depremin hemen ardından bir araya gelmiş bir dayanışma ağı iken Hatay'da yalnız bırakıldığımızı görerek depremden etkilenen bireylerin kendi sorunlarına çözüm aradığı bir örgütlenme yoluna girip Mart 2023'te Deprem Dayanışması Derneği'nin kuruluşunu gerçekleştirdik. Yaşanan afetin ardından başta Türkiye olmak üzere dünyanın çeşitli bölgelerinde çok sayıda kurum ve kişi deprem bölgesiyle dayanışmak isterken bir yandan yerelde bu dayanışmayı yaşatacak kalıcı yapılanmaların ihtiyacını öngörerek çıktığımız bu yolda, üçüncü senemizi geride bırakıyoruz. Bu üç senede bir yandan Türkiye tarihinin en büyük afetini, en büyük ihmali, çok sayıda insan hakkı ihlali, görülmemiş ölçülerde ekolojik tahribatı, temel insani ihtiyaçlara erişilememesini gördük; bir yandan ise tarihin en büyük dayanışma örneklerinden birini yaşadık. Enkaz başlarından başlayan bu büyük dayanışma örneğinin bir parçası olarak konumlanan Deprem Dayanışması Derneği olarak üç yıllık faaliyet raporunu kamuoyuna sunmanın gururunu yaşamaktayız.

İNİLTMAK
OK
TMEK
KOK
HATAY DEPREM DAYANIŞMASI

DEPREM DEĞİL
MAL ÖLDÜRDÜ!
DEPREM DAYANIŞMASI

BURADAYIZ
SAMANDAĞI
TERKETMİYORUZ
HATAY DEPREM DAYANIŞMASI

Giriş

Kurumsal Kimlik

2.1. Derneğin Kuruluş Öyküsü, Arka Planı

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve 11 ili derinden etkileyen deprem felaketinin hemen ardından, yaraları sarmak ve toplumsal dayanışmayı örgütlemek amacıyla harekete geçilmiştir. Felaketin ilk günlerinde, yıkımın en ağır hissedildiği Hatay ile Adıyaman'ın Gölbaşı ilçesinde bir araya gelen gönüllülerimiz, hızlı ve koordineli bir refleksle Deprem Dayanışma İnisiyatiflerini hayata geçirmiştir. Hatay'ın Antakya, Samandağ ve Defne ilçeleri ile Adıyaman Gölbaşı'nda kurulan koordinasyon merkezleri aracılığıyla sahadaki varlığımız ivedilikle tesis edilmiştir. İlk aşamada arama-kurtarma faaliyetlerinden gıda tedarikine, hijyen malzemesi dağıtımından barınma çözümlerine kadar en hayati ve acil ihtiyaçlara yanıt üretilmiş; afetten etkilenen tüm canlıların yaşam hakkını savunmak temel öncelik olmuştur.

Akut müdahalenin ilk ayı geride kalırken, müdahalenin yalnızca acil insani yardımlarla sınırlı kalmaması gerektiği, bölgenin çok boyutlu bir müdahale sürecine ihtiyaç duyduğu gerçeğiyle yüzleşilmiştir. Bu doğrultuda; tarım, hayvancılık, ekoloji, eğitim, kadın çalışmaları, kent ve kültür alanlarında uzun vadeli ve sürdürülebilir projeler geliştirilmeye başlanmıştır. Sahada biriktirilen benzersiz tecrübeyi, kurulan güçlü dayanışma ağını ve toplumsal güveni kalıcı kılmak adına, afetin ikinci ayında kurumsallaşma adımı atılarak Deprem Dayanışması Derneği resmi olarak kurulmuştur. Yeniden inşa sürecinde; ilke ve politikalarımız doğrultusunda, toplumsal sorumluluk bilinciyle üzerimize düşeni yapmak için toplumsal bir dayanışma sürdürülmektedir. Kentlerimizin yeniden inşasının ancak ve ancak toplumsal birliktelik, hafızanın korunması ve kolektif bir iradeyle mümkün olduğuna inanarak “dayanışma yaşatır” prensibiyle uzun ve zorlu yolculuğumuza kararlılıkla devam etmekteyiz.

Kadın Çalışmaları

119 ATÖLYE
1800 KATILIMCI

Çocuk ve Genç Çalışmaları

277 ATÖLYE
2282 KATILIMCI

Kent Kültür ve Ekoloji Çalışmaları

48 ATÖLYE
1200 KATILIMCI

444 Atölye

5.282 Katılımcı

2.2. Vizyonumuz

Deprem Dayanışması Derneği; afetlerden etkilenen tüm canlıların bütünsel iyilik hallerinin desteklendiği, bireylerin sosyal ve ekonomik açıdan çok boyutlu güçlendiği, hak kayıplarının önüne geçildiği, bölgenin tarihsel ve kültürel çeşitliliğinin korunduğu, ekolojik yaşam alanlarının ödünsüz savunulduğu, adil, eşit ve dayanışmacı bir yaşamın yeniden inşasına katkı sunmayı vizyon edinir.

Derneğimiz, afet sonrası yeniden inşa süreçlerinin yalnızca fiziksel ve mekânsal yapılardan ibaret olmadığını kabul eder. Gerçek bir iyileşmenin; toplumun psikolojik, sosyal, kültürel ve ekonomik olarak yeniden ayağa kalkmasıyla, kent sakinlerinin kendi yaşam alanları üzerindeki karar alma süreçlerine etkin katılımıyla ve yerel dayanışma mekanizmalarının sürdürülebilir kılınmasıyla mümkün olduğunu savunur.

2.3. Misyonumuz

Dernek, afetlerin yarattığı derin ve çok katmanlı yıkıcı sonuçlara karşı toplumsal dayanışmayı yapısal bir zemin olarak kabul eder ve faaliyetlerini iki temel eksen üzerinde yürütür:

Depremden Etkilenen Bireylerin İyilik Hallerini Desteklemek ve Güçlenmelerine Katkı Sunmak:

Afetin getirdiği belirsizlik, travma ve öngörülemezlik durumlarının yarattığı sosyal ve psikolojik tahribatı en aza indirmeyi; bireylerin yaşam rutinlerini ve üretim kapasitelerini yeniden kazanmalarını sağlamayı amaçlar.

Hak Kayıplarına Karşı Savunuculuk ve Toplumsal Dayanışmayı

Güçlendirmek: Afet sonrasındaki kaotik süreçlerde ortaya çıkan hak ihlallerine karşı bireysel ve toplumsal farkındalığı artırmayı, hukuki ve sosyal savunuculuk mekanizmalarını işletmeyi, kent kimliğini korumayı ve toplulukların yardım alan pasif özneler yerine değişimi başlatan aktif aktörlere dönüşmesini destekler. Dirençli ve afete dayanıklı kentlerin kurulmasına dair savunuculuk ve planlama çalışmaları yürütür.

Faaliyet İlkelerimiz ve Değerlerimiz

Deprem Dayanışması Derneği, kurumsal varlığını ve sahadaki tüm pratiklerini aşağıda belirtilen temel ilkeler evreninde yürütür:

Çeşitlilik ve Kapsayıcılık: Her türlü kültürel, dilsel, inançsal ve etnik çeşitliliği kentin asli unsuru olarak kabul eder, bu çeşitliliğin korunmasını ve sürdürülmesini savunur.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Toplumsal cinsiyet eşitliğini tüm projelerinin yatay keseni olarak konumlandırır; kadınların ve LGBTİ+ bireylerin maruz kaldığı her türlü şiddet, ayrımcılık, yapısal dışlanma ve nefret söylemine karşı ödünsüz bir mücadele yürütür.

Çocuk Haklarına Odaklılık: Çocukların birer hak öznesi olduğu gerçeğinden hareketle, hak ve özgürlüklerini savunur; çocuk güvenliği ve esenliği konusunda toplumsal farkındalığı artıracak mekanizmaları kurar.

Dezavantajlı Grupların Önceliklendirilmesi: Yaşlılar, engelliler, kadınlar,

çocuklar ve LGBTİ+'lar başta olmak üzere, afetlerin derinleştirdiği eşitsizliklerden en çok etkilenen dezavantajlı grupların ihtiyaçlarına öncelik verir.

Kapsayıcı İnsan Hakları ve Göçmen Hakları: Ayrımcılığın her türüne karşı durarak, nefret dilinin yaygınlaştığı kriz dönemlerinde göçmen karşıtlığıyla ve yabancı düşmanlığıyla kararlılıkla mücadele eder; insan onuruna yakışır ortak bir yaşamı savunur.

Ekolojik Adalet: Doğanın ve ekolojik alanların tahribatını, insan sağlığı ve kent geleceği üzerindeki en büyük tehditlerden biri olarak görür; ranta karşı doğayı ve yaşamı savunur.

Kolektif Güçlenme ve Katılımcılık: Çalışmalarında yukarıdan aşağıya bir hiyerarşiyi değil; yatay dayanışmayı, yerel katılımı, şeffaflığı ve kolektif akılla güçlenmeyi esas alır.

Faaliyet Alanları

4.1.İyilik Halinin Desteklenmesi ve Toplumsal Dayanışma

Afetin yarattığı akut ve kronik travmaların, sosyal belirsizliklerin ve gündelik yaşamdaki kırılmaların etkilerini azaltmak amacıyla, üç yıllık çalışma dönemi boyunca değişen ihtiyaçlara yönelik destekleyici programlar yürütülmüştür. Bu kapsamda, bireylerin afet öncesi yaşam rutinlerini ve kentsel aidiyet bağlarını yeniden kurabilmelerini desteklemek adına güvenli sosyal alanlar ve topluluk merkezleri faaliyete geçirilmiştir.

Yürütülen faaliyetlerin odağını; çocukların ve gençlerin kesintiye uğrayan gelişimsel ihtiyaçlarını güvenli akran ilişkileri, yaratıcı ve bilimsel çalışmalarla desteklemek oluşturmuştur. Eş zamanlı olarak kadınların baş etme kapasitelerini güçlendirmeye yönelik sağlık, hijyen ve psikososyal destek mekanizmaları geliştirilmiştir. Dağılan toplumsal dokuyu onarmak amacıyla ise mahalle sakinleriyle katılımcı mekanizmalar kurulmuş, topluluk bağları ile toplumsal dayanışma belleğinin yeniden harekete geçirilmesi hedeflenmiştir.

4.2. Sosyal ve Ekonomik Güçlendirme Çalışmaları

Afet sonrası büyük yara alan yerel ekonomik ekosistemi ve toplumsal bağları canlandırmak amacıyla, üç yıllık çalışma dönemi boyunca başta kadınlar ve üretim araçlarını kaybeden yerel üreticiler olmak üzere dezavantajlı grupları merkezine alan bir ekonomik güçlendirme stratejisi izlenmiştir. Bu kapsamda, el sanatları atölyeleri, hammadde, fide ve yem destekleri gibi araçlarla hanelerin üretime geri dönmesi ve gıda güvencesi sağlanırken; üreticilerin dayanışma ağları, seminerler ve kooperatifler aracılığıyla pazara ve bilgiye erişimi kolaylaştırılmıştır. Sürdürülebilir yerel kalkınmayı kalıcı hale getirmek amacıyla tekstil, gıda ve el sanatları alanlarındaki tüm gelir getirici faaliyetler Rimmen Kadın Kooperatifi çatısı altında bir araya getirilerek kadınların sosyo-ekonomik özerkliği ve üretime katılımı kurumsallaştırılmıştır.

MOLOZU
YERLEŞİM YERLERİNDE
İSTEMİYORUZ!
HALKIMIZIN
SAĞLIĞI
TEHDİTTE

4.3. Hak Temelli Savunuculuk ve Kent Hakkı

Afet sonrası mülkiyet, barınma, sağlıklı çevre ve bilgiye erişim alanlarında derinleşen hak kayıplarına karşı derneğimiz, üç yıllık çalışma dönemi boyunca aktif bir savunuculuk ve hukuki bilgilendirme rolü üstlenmiştir. Kentin yeniden inşa süreçlerinde rezerv alan uygulamaları, mülkiyet hakkı, sakinlerin katılım ve kent hakları savunulurken; insanı, çok kültürlü ve çok dilli tarihsel mirası ile toplumsal müşterekleri merkeze alan demokratik, katılımcı planlama yaklaşımları için emek-meslek örgütleri ve sivil toplum bileşenleriyle ortak faaliyetler geliştirilmiştir. Eş zamanlı olarak; enkaz kaldırma süreçlerinin getirdiği halk sağlığı risklerine, iklim değişikliği ve asbest kaynaklı çevre tahribatına, sulak alanlar, zeytinlikler ile tarım arazilerinin yok edilmesine karşı yerel direnişler desteklenmiş; ekolojik dengenin gözetilmesi amacıyla ulusal ve uluslararası düzeyde çevre, doğa ve sağlıklı yaşam hakkı savunuculuğu yürütülmüştür.

4.4. Kent Kültürü ve Ortak Hafızanın Korunması

Afetin toplumsal bellekte bıraktığı izleri dayanışmacı bir hafızaya dönüştürmek amacıyla anma programları, kültürel etkinlikler ve kolektif belgeleme çalışmaları sürdürülmüştür. Maddi ve manevi kaynakların adil paylaşımını destekleyen çalışmalar yürütülürken, toplumsal aidiyeti ve birlikteliği güçlendiren kültürel etkinliklere yer verilmiştir. Hatay'ın doğayla ilişkili yerel bayram ve geleneklerinin kesintiye uğramaması ve hafızanın sürekliliği amacıyla “Evvel Temmuz, Haririt Edari, Paskalya ve Hıdırellez” gibi bayramların kültürel devamlılığını sağlayacak faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Afetle beraber tehlikeye altına giren Hatay'ın çok kültürlü, çok dilli yapısını korumak ve gelişimine destek olacak faaliyetler yürütmek; afetten etkilenen toplulukların kültürel devamlılığını sürdürmek amacıyla savunuculuk faaliyetleri yürütülmüştür. Çocuklar ve gençlerle yürütülen faaliyetlerde Hatay'ın kültürel ve doğal mirasına yer verilmiş; kentle kurulan aidiyet bağlarının güçlendirilmesi ve yerel hafızanın yeni kuşaklara aktarılması desteklenmiştir. Böylece ortak hafızanın korunması ile toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesi arasında sürdürülebilir bağlar kurulması hedeflenmiştir.

Defne Yerleşkesi

5.1. Defne Çekmece Yerleşkesi

Kriz Müdahalesinden Sürdürülebilir Yaşam Alanına Dönüşüm

6 Şubat depremlerinin ardından yıkımın en derin yaşandığı bölgelerden biri olan Defne ilçesi Çekmece Mahallesi'nde kurulan yerleşkemiz, afetin ilk aylarında en temel insani ihtiyaçların (gıda, hijyen, barınma, giysi) koordineli bir şekilde karşılandığı kriz yönetim merkezi olarak işlev görmüştür. Üç yıldır bu alan, akut kriz müdahalesi aşamasından sonra yaşamın yerelde yeniden kurulmasını, üretkenliği ve toplumsal dayanışmayı besleyen çok işlevli ve yaşayan bir topluluk mekanına dönüştürülmüştür. Çekmece Yerleşkesi bugün, mahalle ekosisteminin merkezinde hem güvenli bir alan hem de kolektif bir üretim merkezi olarak faaliyet göstermektedir.

Halk Sağlığı Odaklı Altyapı Çözümleri: Temiz Suya Erişim

Afet sonrası süreçte bölgede yaşanan en büyük yapısal krizlerden biri olan temiz ve güvenli suya erişim problemine karşı yerleşkemiz, etkili bir çözüm üretmiştir. Yerleşke bünyesinde kurulan ve düzenli bakımları gerçekleştirilen endüstriyel su arıtma ünitesi sayesinde, tüm mahalle sakinlerinin temiz içme suyuna ücretsiz, kesintisiz ve güvenli erişimi sağlanmıştır. Kamu sağlığını

önceliklendiren bu altyapı yatırımı, salgın hastalık risklerinin azaltılmasında ve mahallelinin yaşam kalitesinin artırılmasında kritik bir sosyal işlev görmeye devam etmektedir.

Etkinlik Alanı: Sanat ve Üretimle Bütünsel İyileşme

Yerleşkenin kapalı üniteleri, çocukların ve yetişkinlerin afet travmalarını geride bırakabilmelerini desteklemek amacıyla çok yönlü birer eğitim ve kültür alanı olarak yapılandırılmıştır. Üç yıllık süreç boyunca bu alanlarda;

Çocuklar İçin Eğitsel ve Pedagojik Atölyeler: Akran iletişimini destekleyen, motor becerileri geliştiren ve eğitim süreçlerindeki kesintileri telafi eden programlar,

Yetişkinler İçin Sosyal ve Kültürel Alanlar: Mahalle sakinlerinin sosyal izolasyonunu kıran, bir arada olma pratiklerini canlandıran seminer ve söyleşiler,

Sanatsal ve Zanaat Odaklı Üretim Atölyeleri: Psikososyal iyileşme sürecini üretimle, el sanatlarıyla ve sanatın sağaltıcı gücüyle birleştiren kurslar

düzenlenmiştir.

Yerleşkenin açık alan mimarisi, doğayla uyum, güvenlik ve kentsel hafızanın korunması ilkeleri doğrultusunda iki stratejik fonksiyona bölünmüştür:

Afet Dirençli “Acil Toplanma Alanı” Avlusu: Yerleşkenin geniş ve güvenli avlusu, gelecekte yaşanabilecek olası afet ve acil durum senaryoları göz önünde bulundurularak lojistik ve insani müdahaleye uygun bir “Acil Toplanma Alanı” olarak yapılandırılmıştır.

Biyoçeşitlilik ve Tıbbi-Aromatik Bitki Bahçesi: Bahçe alanı, bölgenin tarımsal ve kültürel hafızasını toprağa işlemek amacıyla ekolojik bir modelle tasarlanmıştır. Bu kapsamda, Hatay coğrafyasına ait yerel bitki türleri başta olmak üzere, endemik, tıbbi ve aromatik bitkilerin yetiştirildiği bir ekolojik öğrenme ve üretim alanı oluşturulmuştur.

Defne Çekmece Yerleşkesi; altyapı çözümlerini, halk sağlığı müdahalelerini, sosyal katılımı ve kentsel dirençliliği tek bir çatı altında buluşturan sürdürülebilir bir saha modeli olarak derneğimizin en önemli kurumsal başarılarından birini temsil etmektedir.

Zeytun Çocuk ve Yaşam Alanı

5.2. Zeytun Çocuk Ve Yaşam Alanı

Mekanın Ortaya Çıkışı ve Kentsel Dönüşüm Pratiği

6 Şubat depremlerinin Hatay'ın Antakya ilçesinde yarattığı yapısal ve sosyal yıkıma karşı Serinyol mevkiinde geliştirilen Zeytun Çocuk ve Yaşam Alanı, Deprem Dayanışması Derneği ve bağımsız gönüllü ağlarının ortak iradesiyle kurulmuş topluluk temelli bir mekan ve öğrenme merkezidir. Alanın en özgün pratiklerinden biri, afet sonrasında mahalle içinde atıl ve işlevsiz durumda kalan bir park alanının, yerel halkın katılımıyla dönüştürülerek yeniden kamusal alan kazanmış olmasıdır. Zeytun; kütüphane, kolektif atölye alanı, ekolojik bostan, su arıtma cihazı ve çocuk oyun alanlarıyla entegre bir yerleşke olarak tasarlanmıştır. Sanat, ekoloji ve topluluk dayanışmasını aynı odakta buluşturan alan; çocuklar, gençler ve kadınlar başta olmak üzere tüm mahalle sakinlerinin güvenli, hiyerarşiden uzak ve kapsayıcı bir biçimde bir araya gelebildiği dinamik bir buluşma noktası işlevi görmektedir.

Çocuk Odaklı Psikososyal İyileşme ve Destek Alanları

Zeytun Çocuk ve Yaşam Alanı'nın hedeflerinin başında, afetin tahrip ettiği gündelik yaşamı ve rutini yeniden kurmayı desteklemek; çocukların hakkı olan oyun ve güvenli alan ihtiyacını karşılamaya destek vermektir. Bu sebeple alanın mekânsal tasarımı; çocukların kendilerini güvende hissetmelerini, akranlarıyla sağlıklı bağlar kurmalarını ve rutinlerini bozan yaşantıları ile başa çıkarken onları destekleyecek faaliyetleri kolaylıkla gerçekleştirebileceğimiz şekilde kurgulanmıştır. Üç yıl boyunca alanda düzenlenen çocuk atölyeleri, sanatsal aktiviteler ve açık hava etkinlikleri aracılığıyla; Serinyol ve çevre mahallelerdeki yüzlerce çocuğun dayanıklılığının artırılmasının ve gelişim süreçlerinin gerekliliklerinden bazılarını tesis edilmesi amaçlanmıştır.

Ekolojik Park Geliştirme ve Müşterek Üretim Kültürü

Zeytun bünyesinde yürütülen faaliyetlerden bir diğeri, ekolojik pratiklerin toplumsal yaşamla bütünleştirilmesi ve müşterek üretimin bir mahalle kültürüne dönüştürülmesidir. 3 yıllık dönem içerisinde gönüllülerin ve mahalle sakinlerinin aktif katılımıyla şu çalışmalar gerçekleştirilmiştir:

Ekolojik Bostan Yataklarının Kurulumu: Sürdürülebilir tarım ilkelerine uygun olarak tasarlanan bostan yatakları ekilmiştir; çocuklarla birlikte düzenlenen düzenli ekim-dikim atölyeleriyle erken yaşta ekolojik farkındalık, toprakla bağ kurma ve sürdürülebilir yaşam bilinci desteklenmiştir.

Mobilya ve Ortak Alan Üretimi: Park bünyesinde kullanılan tüm ortak masa, oturma birimleri ve sosyal donatılar, mahallelinin ve gönüllülerin katıldığı marangozluk/üretim atölyelerinde kolektif olarak imal edilmiştir.

Gölgelikli Oyun Alanlarının İnşa Edilmesi: İklim krizi ve bölgenin yaz aylarındaki yüksek sıcaklık koşulları gözetilerek, çocukların açık alanda güvenle vakit geçirebilmelerini sağlayan gölgelikli oyun üniteleri yerel iş gücüyle inşa edilmiştir.

Bu müdahaleler, yalnızca fiziksel bir mekân iyileştirmesi sağlamamış; mahalle sakinlerinin alanı “tüketici” değil “üretici ve koruyucu” olarak sahiplenmesini (yerel sahiplenme) ve kolektif iş yapma kültürünün yeniden canlanmasını sağlamıştır.

Paylaşım Ekonomisi ve Dayanışma Modeli: Alet Kütüphanesi
Zeytin Çocuk ve Yaşam Alanı, sivil toplumda kaynakların verimli kullanımı ve döngüsel ekonomi adına öncü bir alt model olarak Alet Kütüphanesi sistemini hayata geçirmiştir. Mersin Kültürhane ve Postane–Allianz kurumsal destekleriyle kurulan bu mekanizma, iki temel amaca hizmet etmektedir:

Parkın fiziksel dönüşüm ve bakım süreçlerinde ihtiyaç duyulan teknik araç, donanım ve makine envanterinin ortaklaşa karşılanması.

Afet sonrasında kendi üretim araçlarını, tamir malzemelerini kaybeden veya ekonomik kısıtlar nedeniyle bunlara erişemeyen mahalle sakinlerinin kullanımına sunulan ortak bir alet havuzunun oluşturulması.

Alet Kütüphanesi, mülkiyet odaklı tüketim alışkanlıkları yerine “paylaşım ekonomisini” ve ödünç alma kültürünü yerelde teşvik ederek hane ekonomilerini desteklemiş, mahalle içi yatay dayanışmayı yapısal ve işlevsel bir zemine taşımıştır. Zeytin, sivil toplum, yerel halk ve küresel destekçilerin bir araya geldiğinde afet sonrası kentsel alanları nasıl onarabileceğine dair sürdürülebilir bir model teşkil etmektedir.

DEPREM
DAYANIŞMASI
DERNEĞİ

رمان
Rimmén
Kadın Kooperatifi

SVEYDİYE YERLEŞKESİ

Samandağ Sveydiye Yerleşkesi

5.3. Samandağ Sveydiye Yerleşkesi

6 Şubat depremleri, Samandağ ilçesinde yalnızca fiziksel altyapıyı ve konut stokunu yıkmakla kalmamış; kentin gündelik yaşam ritmini, tarihsel komşuluk bağlarını ve güvenli kamusal buluşma alanlarını da ortadan kaldırmıştır. Afet sonrası dönemde ilçede ortaya çıkan derin sosyal kesintiye ve güvenli alan yoksunluğuna kolektif bir yanıt üretmek amacıyla Samandağ Sveydiye Yerleşkesi kurulmuştur. Yerleşke; depremde doğrudan ve dolaylı olarak etkilenen çocuklar, gençler ve yetişkinler için korunaklı, kapsayıcı, hak temelli ve dayanışma eksenli bir yaşam ve rehabilitasyon merkezi olarak işlev görmektedir.

Katılımcı Yönetim ve Hak Temelli Yaklaşım ilkeleri

Sveydiye Yerleşkesi, salt bir faaliyet mekânı olmanın ötesinde; yerelde birlikte üretmenin, kararları ortaklaşa almanın ve kolektif iyileşmenin kurumsallaşmış bir modelidir. Yerleşkenin planlama, kurulum ve işletme süreçlerinin tamamında; saha gözlemleri, yerel dinamikler ve mahalle sakinlerinin düzenli geri bildirimleri belirleyici olmuştur. Gönüllülerin, farklı disiplinlerden uzmanların ve Samandağ halkının ortak katkısıyla yaşayan bir merkeze dönüşen yerleşke; afetin getirdiği barınma, destek ve güvenli alan ihtiyaçlarını bütüncül bir yaklaşımla karşılamaktadır.

Yerleşke bünyesinde tasarlanan ve uygulanan tüm çalışmalar, uluslararası sivil toplum standartları referans alınarak şu üç temel sütun üzerinde yükselmektedir:

Çocuk Koruma İlkeleri

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Yaklaşım

Katılımcı Planlama, Barınma Hakkı ve Kültürel Miras

Bu ilkeler doğrultusunda, afet sonrası süreçte bakım yükü katlanarak artan kadınlara ve gelişimsel risk altındaki çocuklara yönelik faaliyetler stratejik olarak önceliklendirilmiş; böylece bireysel iyileşmenin ötesinde, topluluk düzeyinde bir dirençlilik hedeflenmiştir.

Destek ve Esenlik Programları

Yerleşkede, afetin yarattığı akut ve kronik travmatik etkileri azaltmak, bireysel ve toplumsal iyilik halini (well-being) yeniden inşa etmek adına sanat temelli ve yapılandırılmış psikososyal destek (PSSD) programları yürütülmüştür. Üç yıllık dönem boyunca bu alanda öne çıkan müdahaleler şunlardır:

Sanatla İyileşme Çalışmaları: Çocukların ve yetişkinlerin uğradıkları travmaları güvenli bir ortamda dışa vurabilmelerini, duygu düzenleme

becerilerini geliştirmelerini sağlayan resim, kil ve kolaj atölyeleri düzenlenmiştir.

Gençlik Odaklı Grup Destek Oturumları: Akran iletişiminden ve eğitim süreçlerinden uzaklaşan gençlerin sosyal bağlarını güçlendirmek, gelecek kaygısıyla baş etme ve psikolojik dayanıklılık becerilerini artırmak amacıyla uzman kolaylaştırıcılığında grup çalışmaları yürütülmüştür.

Oyun Temelli Psikososyal Destek Programı: Çocukların en temel hakkı ve iyileşme aracı olan oyun oynama pratiğini yeniden canlandırmak adına, gelişimsel basamaklara uygun yapılandırılmış oyun atölyeleri gerçekleştirilmiştir.

Ebeveyn Destek Buluşmaları: Afet psikolojisi altında çocuk yetiştirme süreçlerinde zorluk yaşayan ebeveynlerin tükenmişlik hislerini hafifletmek, kriz anlarında çocukla iletişim metotlarını güçlendirmek ve ebeveynler arası deneyim paylaşım köprüleri kurmak amacıyla düzenli toplantılar organize edilmiştir.

Kadın Odaklı Çalışmalar ve Sosyal Dayanışma Ağları:

Sveydiye Yerleşkesi, afetin getirdiği kriz ortamında kadınların maruz kaldığı “görünmeyen emek” baskısını, artan hane içi sorumlulukları ve sosyal

izolasyonu kırmak adına bir kadın dayanışma merkezi gibi konumlanmıştır. Kadınların sosyal, psikolojik ve ekonomik olarak güçlenmesini hedefleyen faaliyetler şu başlıklar altında raporlanmıştır:

Kadın Dayanışma Buluşmaları: Kadınların güvenli ve hiyerarşiden uzak bir alanda bir araya gelerek deneyim paylaşımı yapmalarını, yalnızlık hissini aşmalarını ve kendi aralarında organik destek ağları kurmalarını sağlayan düzenli oturumlar gerçekleştirilmiştir.

Üretim ve El Sanatları Atölyeleri: Yerleşkede Rimmen Kadın Kooperatifinin el işi sanatları ve gıda atölye ve üretim alanları yer almaktadır.

Hak Temelli Bilgilendirme Oturumları: Kadınların mülkiyet hakları, şiddete karşı yasal mekanizmalar (6284 sayılı kanun vb.), kamusal hizmetlere erişim ve medeni haklar konusunda hukuki okuryazarlık seviyelerini artırmaya yönelik vb.seminerler düzenlenmiştir.

Kadın Sağlığı ve Öz Bakım Atölyeleri: Afet sonrası zorlu hijyen ve barınma koşullarında göz ardı edilen kadın sağlığı, üreme sağlığı ve öz bakım pratikleri konusunda farkındalık ve malzeme destek programları yürütülmüştür. Sveydiye Yerleşkesi, üç yıllık faaliyet dönemi boyunca Samandağ'da hak temelli sivil toplum çalışmaları yürütmüş; afetten etkilenen toplulukların ayağa kalkma mücadelesinin somut mekânsal karşılığı haline gelmiştir.

Çekmece Topluluk Merkezi

5.4. Çekmece Topluluk Merkezi

6 Şubat depremleri, bölgedeki konut stokunun yanı sıra toplumun hafızasını, toplanma mekânlarını, kültürel üretim alanlarını ve bir araya gelme pratiklerini de derinden sarsmıştır. Kentin uğradığı bu mekânsal ve sosyal kesintiye somut bir yanıt üretmek amacıyla, Kasım 2023 tarihinde Çekmece Topluluk Merkezi projesinin ilk tohumları atılmıştır. Antakyanın Yaşayan Mirasını Canlandırma Projesi kapsamında Deprem Dayanışması Derneği (DD) ile Herkes İçin Mimarlık Derneği (HİM) yürütücülüğünde, tamamen müşterek bir yaşam alanı kurgulamak hedefiyle hayata geçirilmiştir. Merkez, deprem sonrası kaybedilen sosyal alanların yarattığı boşluğu doldurmayı ve sahadaki toplumsal dayanışma pratiklerini kalıcı, sürdürülebilir bir mekânsal referansa kavuşturmayı amaçlamaktadır.

Katılımcı Tasarım ve Kolektif İnşa Süreci

Çekmece Topluluk Merkezi, salt bir fiziksel yapı projesi olmanın ötesinde, bir “birlikte yapma” ve yerinde iyileşme pratiği olarak tasarlanmıştır. Projenin

ilk gününden itibaren kentte tepeden inme mimari müdahaleler karşısında tasarım kararları, mahalle sakinlerinin ihtiyaçları, yerel iklim koşulları (hâkim rüzgâr yönü, pasif iklimlendirme ve gölge alan senaryoları) gözetilerek halka açık toplantılar ve katılımcı atölyeler vasıtasıyla ortaklaşa alınmıştır. Mayıs - Aralık 2024 tarihleri arasında yürütülen inşa süreci, her aşamasıyla kolektif bir öğrenme ve dayanışma alanına dönüştürülmüştür. Bu süreçte; **68 gönüllü** sahada aktif olarak fiziksel emek vermiş, **56 kurumsal ve bireysel destekçi** kaynak ve aynı katkı sunmuş, **Onlarca mahalle sakini** gerek iş gücü gerekse fikrîsel katkılarıyla süreci sahiplenmiştir.

İnşaatin zeminden pencerelerine kadar her detayında yerel ustalık pratikleri ile kolektif iş gücü harmanlanmıştır. Bu yöntem, topluluğun inşa edilen mekânı benimseme ve aidiyet duygusunu en üst düzeye çıkarmıştır.

Mimari Yaklaşım: Doğayla Uyumlu Onarıcı Mimarlık

Merkezin mimari karakteri, Antakya'nın iklimsel ve coğrafi gerçeklerine

uyumlu, ahşap strüktürlü ve düşük karbon ayak izine sahip ekolojik bir yaklaşımla şekillendirilmiştir. “Onarıcı mimarlık” ilkeleri doğrultusunda inşa edilen yapı; ferah, gün ışığını maksimum düzeyde alan ve doğal malzemelerin iyileştirici gücünü barındıran bir mimariye sahiptir. Tüm yerel toplulukların, sivil toplum kuruluşlarının ve inisiyatiflerin ortak kullanımına açık bir “müşterek yaşam alanı” olarak kurgulanan merkez, afet sonrası dönemin geçici yapı tekdüzeliğini kıran, kalıcı ve estetik bir esenlik alanı niteliğindedir.

Merkez Faaliyetleri ve Toplumsal Etki

Rimmen Kadın Kooperatifi’nin hemen yanı başında, mahalle ekosisteminin merkezinde konumlanan Çekmece Topluluk Merkezi, yaşayan ve sürekli dönüşen bir organizma olarak faaliyet göstermektedir. Merkez bünyesinde üç temel eksenle faaliyet yürütülmektedir:

Sanat ve Kültür Faaliyetleri: Yerel tiyatro ve müzik gruplarının prova ve sahne ihtiyaçları karşılamakta, dezavantajlı gruplar öncelikli olmak üzere düzenli enstrüman ve sahne sanatları kursları gerçekleştirilmektedir.

Eğitim ve Kapasite Geliştirme Atölyeleri: Kadınlar, çocuklar ve gençler başta olmak üzere mahalle sakinlerine yönelik hak temelli eğitimler, sanat odaklı atölyeler ve disiplinler arası bir araya gelişler organize edilmektedir.

Müşterek Yaşam ve Kolektif Duruş: Toplumun kutuplaşmadan uzak, güvenli bir alanda fikir alışverişi yapabileceği toplantıları, tematik sohbetler ve sivil toplum ağlarının koordinasyon toplantıları için kapılarımız açık tutulmaktadır.

Çekmece Topluluk Merkezi, afet sonrası dönemde üretkenliği, yeniden bir arada olma iradesini ve yerel üretimi destekleyen bir toplumsal dönüşüm odağı haline gelmiştir.

10 Çocuk
Dostu Alan

50 Ulaşılan
Mahalle

30.000 Kişiyeye
Doğrudan Temas

50.000 Gıda ve Hijyen
Paketi

800 Hasta Yatağı
ve Tekerlekli Sandalye

1.000 Kadına 15 Mahallede
Kadın Sağlığı Atölyesi

500 13 Mahallede
Kişisel Bakım Hizmeti

10 5 Mahallede
Ortak Tandır Fırını

100.000 1.200 Aileye Fide

86 Haneye
Hayvan Yemi

2 İlçede Entegre
Su Artıma Tesisi

2023 Faaliyet Dönemi (Acil Müdahale ve Saha Koordinasyon)

6. 2023 Faaliyet Dönemi (Acil Müdahale ve Saha Koordinasyon)

6 Şubat depremlerinin hemen ardından bir araya gelen gönüllü ekiplerimizle birlikte kapsamlı bir mevcut durum ve saha ihtiyaç analizi gerçekleştirilmiştir. Yapılan değerlendirmelerin ardından, insani yardımların ve saha operasyonlarının daha verimli yönetilebilmesi amacıyla yıkımın yoğun yaşandığı Samandağ, Antakya ve Defne ilçelerinde koordinasyon merkezleri oluşturulmuş ve karar alınmıştır.

İlk aşamada arama-kurtarma, saha lojistiği, acil sağlık hizmetlerinin koordinasyonu ve insani yardım dağıtım çalışmaları ile başlatılan çalışmalarımız, kısa sürede bu 3 ilçede geniş kapsamlı Koordinasyon Merkezlerine dönüştürülmüştür. Sahadaki dinamik ihtiyaçlar aylar boyunca sistematik olarak tespit edilmiş; elde edilen somut veriler doğrultusunda ulusal dayanışma ağları, yerel imkanlar ve sivil toplum bileşenleri ile hızlıca harekete geçirilmiştir. Afetin doğası gereği günden güne değişkenlik

gösterebilen ve evrilen toplumsal ihtiyaçlara (akut dönemde çadır ve gıda; takip eden aylarda hijyen, temiz su ve bebek beslenmesi vb.) yönelik tematik, izlenebilir ve düzenli insani yardım dağıtımları gerçekleştirilmiştir.

Bu süreçte kentsel çeperlerde, kırsal mahallelerde kalan veya fiziksel engeller nedeniyle merkezi koordinasyon ve dağıtım ünitelerimize erişimi olmayan dezavantajlı kesimlerin hak kayıplarını önlemek adına “Gezici Saha ve Mahalle Ekipleri” kurulmuştur. Tamamen yerelden katılım modeliyle ve mahalle sakinlerinin özne olduğu bir yaklaşımla yapılandırılan bu mobil ekipler; nokta atışı ihtiyaç tespiti yapmış ve yardımların insan onuruna yaraşır şekilde, doğrudan hanelere teslim edilmesini sağlamıştır.

6 Şubat depremlerinin ilk gününden itibaren sahada kesintisiz olarak yürüttüğümüz insani yardım ve saha lojistiği operasyonları kapsamında, Hatay genelinde geniş bir yaygınlığa ulaşılmıştır. Akut dönem boyunca

KADIRBEY BELEDİYESİ

HATAY
DEPREM
DAYANIŞMASI

KADIKÖY
BELEDİYESİ

KADIKÖY
YANINIZDA
AFET YARDIM
KAMPANYASI

2023

yürütülen saha çalışmalarıyla 50'yi aşkın mahallede 30.000'den fazla bireye doğrudan temas edilmiştir. İnsani krizin derinleşmesini önlemek adına gerçekleştirilen çalışmalar:

- 50.000 adedi aşkın gıda paketi ve hijyen kiti,
- Fiziksel engeli olan veya afet sırasında yaralanan bireylerin hareketliliğini desteklemek amacıyla 300'e yakın tekerlekli sandalye,
- Kronik hasta, yaşlı ve yatağa bağımlı depremzedelerin onurlu bakım koşullarına erişebilmesi adına 500'e yakın hasta yatağı ihtiyaç sahiplerine şeffaf ve adil kriterlerle teslim edilmiştir.
- Sokak hayvanları için mahallelerde düzenli mama dağıtım faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.
- Hayvancılık ile geçinen ve afet sonrası yem tedariki kesilen 86 üretici haneye acil hayvan yemi desteği sağlanmıştır.

Deprem yarattığı çok boyutlu yıkımın ve mekânsal kesintinin çocuklar üzerindeki travmatik etkilerini hafifletmek amacıyla afet sonrası hızlıca aksiyona geçilmiştir. Çocukların yıkım süreçlerine doğrudan tanıklık etmelerini engellemek için 10 farklı mahallede gönüllü ekiplerimizin ve yerel halkın katılımıyla 'Çocuk Dostu Güvenli Alanlar' ve çocuk çadırları kurulmuştur. Bu alanlar, kriz anında çocuk koruma standartlarının sahada hayata geçirilmesinde kritik birer merkez işlevi görmüştür.

Afet sonrası dönemde kadınların bütünsel esenliğini ve halk sağlığını desteklemek amacıyla, belirlenen 15 mahallede yaklaşık 1000 kadının katılımıyla kapsamlı bir sağlık atölyeleri yürütülmüştür.

- **Kadın Sağlığı ve Hijyen Programı:** Gönüllü doktorlar ve hemşirelerden oluşan uzman sağlık ekiplerimizin kolaylaştırıcılığında; zorlu saha koşullarında kadın sağlığının korunması, üreme sağlığı, enfeksiyon risklerinin azaltılması ve hijyen yönetimi konularında yapılandırılmış bilgilendirme toplantıları ve eğitimler gerçekleştirilmiştir.
- **Travma Sonrası Grup Çalışmaları:** Afetin yarattığı psikolojik tahribatı ve kronik stresi hafifletmek adına, uzman psikologlar eşliğinde travma iyileşme süreçlerine odaklanan yapılandırılmış grup destek oturumları düzenlenmiştir. Bu çalışmalarla kadınların sosyal destek ağları güçlendirilmesi hedeflenmiş, travmatik deneyimlerle baş etme ve psikolojik dirençlilik kapasiteleri artırılmıştır.
- Afet sonrası zorlu barınma ve yaşam koşullarında kişisel bakım hizmetlerine erişim hakkını desteklemek ve bireylerin gündelik yaşam rutinlerini canlandırmak amacıyla mobil sosyal destek çalışmaları yürütülmüştür. Bu kapsamda, yaklaşık 13 mahallede gönüllü kuaför ağlarımızın katılımıyla kişisel bakım ve esenlik istasyonları kurulmuştur. Yürütülen bu saha modülü aracılığıyla, hijyen ve öz bakım olanaklarının kısıtlı olduğu alanlarda 300 çocuk ve 200'e yakın kadının kişisel bakım hizmetlerine doğrudan ve ücretsiz erişimi sağlanmıştır. Bu çalışma, topluluk esenliğini artırmanın ve afet psikolojisi altındaki bireysel motivasyonu yerelde desteklemenin aracı olmuştur.

HATAY
DEPREM
DAYANISMASI

2023

Kültür ve Mekan Hafızası: Ortak Tandırlar (Mart 2023 - Mayıs 2023)

Deprem sonrası süreçte lojistik hatların kesintiye uğraması nedeniyle yaşanan gıda krizine karşı, mahalle kültürünün ve kolektif yaşamın en güçlü simgelerinden olan yöresel tandırlar yeniden canlandırılmış; yıkılan tandırlar onarılmış ve yenileri kurulmuştur.

Yürütülen çalışmalarla, depremden etkilenen insanları yardım bekleyen edilgen bir konumda bırakan yaklaşımlar yerine, sürecin etkin birer parçası haline gelmeleri amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, değirmenlerden dayanışma yoluyla temin edilen unların ekmeğe dönüşmesine aracılık edilerek, Defne ve Antakya'daki 5 mahallede toplam 10 ortak tandır alanı oluşturulmuştur.

Bu müdahale, yalnızca akut gıda ihtiyacına sürdürülebilir bir çözüm sunmakla kalmamış; aynı zamanda yıkıma uğrayan toplumsal mekân hafızasını, imece kültürünü ve ortak üretim alanlarını yeniden canlandırmanın önemli bir aracı olmuştur.

Askıda Fide: Toprakla Yeniden Doğuyoruz (Nisan 2023 - Mayıs 2023)

Depremin ardından kısa vadeli yardımların ötesine geçilerek bölgedeki üretimin yeniden yeşertilmesi hedeflenmiştir. Depremzedelerin kendi sebzelerini üreterek gıda krizine köklü ve sürdürülebilir bir çözüm bulabilmesi amacıyla, Nisan 2023'te Topraktan Doğuyoruz İnisiyatifi desteğiyle "Askıda Fide" kampanyası başlatılmıştır.

Proje kapsamında; afet sonrasında yetiştirdikleri fideleri ellerinde kalan yerel çiftçilere ekonomik destek sağlanması ve bu fidelerin toprağı işleme imkanı bulunan afetzede hanelere dağıtılması amaçlanmıştır.

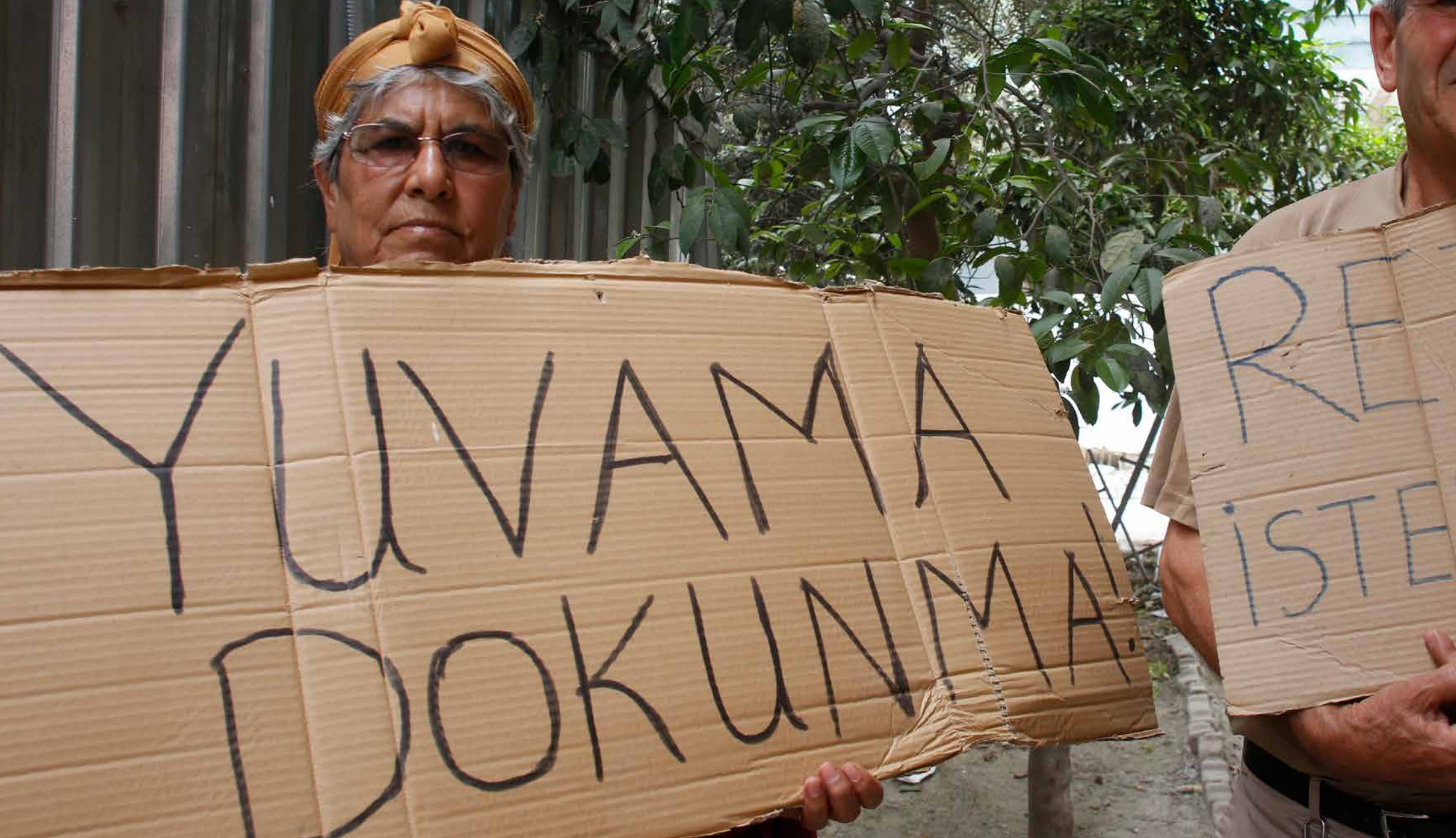
Kampanya süresince Hatay'daki yerel üreticilerden tedarik edilen 100.000 adet sebze fidesi, kendi bostanını ekip biçmek isteyen 1.200 aileye doğrudan ve elden ulaştırılmıştır. Zorlu ve akut süreçte yalnızca hazır gıda tüketimine bağımlı kalınmasının önüne geçilmesi; bölge halkının yeniden toprakla buluşturularak üretimin iyileştirici, rehabilite edici gücünün ve sürdürülebilirliğin hayatın merkezine konulması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda yürütülen çalışmalar, deprem bölgesindeki yerel kalkınmanın desteklenmesine ve toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesine büyük bir katkı sağlamıştır.

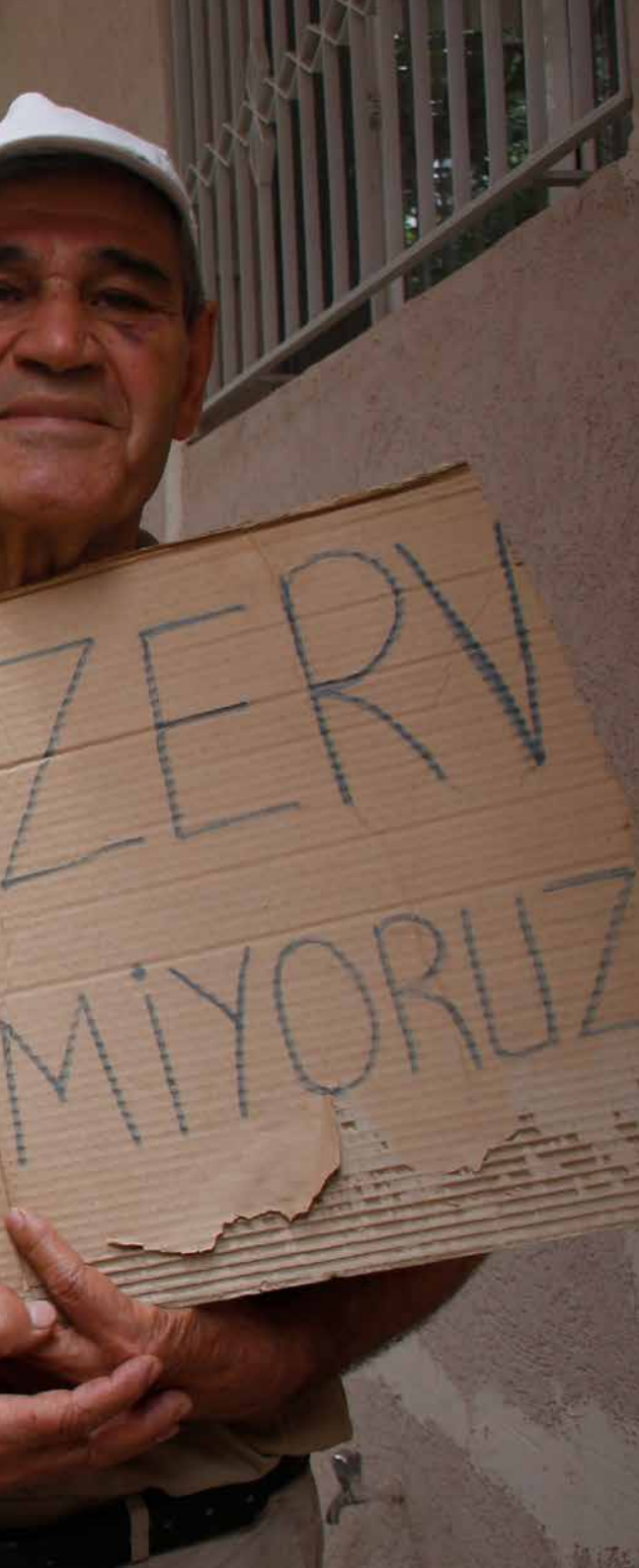
Su Arıtma Cihazları (Ekim 2023)

Deprem sonrası dönemde baş gösteren güvenli temiz su krizine karşı derneğimiz, hem halk sağlığını hem de doğayı koruyan bütüncül bir altyapı çözümü geliştirmiştir. Bu kapsamda, yıkımın yoğun yaşandığı 2 ilçemizde (Defne Ekim/2023 - Antakya Aralık/2023) endüstriyel su arıtma üniteleri Grand Circle Vakfı desteğiyle kurulmuştur. Bu çalışma ile:

- **Halk Sağlığının Korunması:** Mahalle sakinlerinin temiz ve güvenli içme suyuna ücretsiz, kesintisiz erişimi sağlanarak salgın hastalık risklerine karşı çözüm üretilmiştir.
- **Plastik Atık ve Ekolojik Tahribatın Önlenmesi:** Hazır/ambalajlı su bağımlılığı azaltılarak, afet bölgesinde devasa boyutlara ulaşan tek kullanımlık plastik şişe kullanımı azaltılması hedeflenmiştir. Böylece doğada yeni katı atık kirliliği oluşması engellenmiş, sürdürülebilir bir kaynak yönetimi modeli sahada uygulanmıştır.

2024 Dönemi Faaliyetleri

Barınma Hakkı Çalışmaları

7.1- Barınma Hakkı Çalışmaları

Derneğimiz; afet sonrası yaşanan hak kayıplarını önlemek, toplulukların bilgiye erişimini sağlamak ve karar alma süreçlerinde katılımcı planlama anlayışını hayata geçirmek üzere barınma hakkı temelinde aktif savunuculuk faaliyetleri yürütmüştür. Bu süreçte, geçici barınma alanlarının niteliksizliğini ve buralarda konaklayan depremzedelerin sorunlarını kamuoyuna duyurmanın yanı sıra; yıkım sonrası yeniden inşa edilecek kentimizin planlama süreçlerinde kent sakinlerinin söz sahibi olması talebiyle çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Özellikle rezerv alan ilanları sebebiyle (başta hasarsız konutlar olmak üzere) ortaya çıkan hak kayıplarına karşı birçok mahallede bilgilendirme oturumları ve topluluk toplantıları organize edilmiştir. Depremzede Derneği ortaklığıyla kurulan Barınma Hakkı Platformu çatısı altında sahada çok sayıda eylem ve barınma hakkı mitingi hayata geçirilmiştir. Bu kararlı savunuculuk faaliyetleri neticesinde, kamu tarafından henüz kurumsal katılımcı planlama mekanizmaları oluşturulmamış olsa da, rezerv yapı alanı ilan edilen yüzlerce hasarsız konutun yıkımı engellenmiş ve yerinde korunması sağlanmıştır.

Antakya'nın Yaşayan Mirasını Canlandırmak

Afet sonrası dönemde kentsel ve toplumsal iyileşmenin en özgün modellerinden biri olarak; **Deprem Dayanışması Derneği (DD)**, **Herkes İçin Mimarlık Derneği (HİM)** ve **Architecture Sans Frontières UK (Sınır Tanımayan Mimarlık - ASF-UK)** ortaklığıyla kapsamlı bir program yürütülmüştür. “Antakya'nın Yaşayan Mirasını Canlandırmak: Katılımcı Mimarlık ve Planlama Yoluyla Toplum Öncülüğünde Yeniden Yapılanma” başlıklı bu uluslararası konsorsiyum projesi, Sivil Toplum için Destek Vakfı ve Turkey Mozaik Foundation ana destekleriyle fonlanmıştır.

Projenin temel hedefleri şunlardır:

- Antakya'nın çok katmanlı, zengin kültürel ve tarihsel mirasını koruyarak geleceğe taşımak,
- Afet sonrası kentsel onarım süreçlerinde “toplum öncülüğünde” geliştirilen alternatif, hak temelli ve daha etkili yöntemleri sahada test etmek, belgelemek ve kamuoyuyla paylaşmak,
- Geliştirilen bu yerel modeller aracılığıyla, karar vericiler nezdinde resmî kentsel politika ve makro planlama süreçlerini topluluk lehine etkilemek ve dönüştürmektir.

Program, birbirini bütünleyen üç ana faaliyet üzerinden kurgulanmış ve başarıyla tamamlanmıştır:

68 Gönüllü

56 Kurumsal ve Bireysel Destekçi

Çekmece sakinlerinin yerel bilgilerini, mekânsal hafızalarını ve gelecek hayallerini paylaşabilecekleri bir toplanma ve sosyal üretim merkezi tasarımı hedeflenmiş, bu süreç mahallelinin doğrudan katılımıyla şekillenen Çekmece Topluluk Merkezi'nin fiziksel inşasıyla sonuçlanmıştır. Yeniden inşa sürecinde yerel yaşayan mirasın korunmasına yönelik stratejik ilke ve senaryoları ortaya koyan kapsamlı bir "Topluluk Eylem Planı" geliştirilerek; mahalle halkının ve sivil toplumun süreçlerin pasif alıcısı değil, planlama ve uygulama aşamalarında kurucu birer etkin özne olduğu kanıtlanmıştır. Derneğimiz, bu yerel girişimlerin kurumsal olarak desteklenmesi ve belgelenmesi misyonu doğrultusunda, toplum öncülüğünde yeniden yapılanma modelini savunuculuk düzeyine taşımak amacıyla karar vericilere yönelik nitelikli bir video dokümantasyon serisi hazırlamış ve ortaya çıkan stratejik çıktıların yerel topluluklar ile dayanışma ağları tarafından uzun vadeli, bağımsız ve sürdürülebilir şekilde yönetilmesi için kurumsal mekanizmaları devreye almıştır.

Çekmece Topluluk Merkezi'nin İnşa Süreci ve Açılışı
Projenin en somut ve mekânsal çıktısı olan Çekmece Topluluk Merkezi, Deprem Dayanışması Derneği ve Rimmen Kadın Kooperatifi'nin ana yürütücü ve kullanıcı mekanları olmakla birlikte; başta Çekmece Mahallesi halkı olmak üzere tüm Hataylıların ve kentte hak temelli çalışmalar yürüten sivil toplum kuruluşlarının ortak kullanımına sunulmak üzere inşa edilmiştir.

Tamamen yatay ve katılımcı bir organizasyon yapısıyla yürütülen şantiye ve uygulama sürecinde; 68 gönüllü fiziksel emek vermiş, 56 kurumsal ve bireysel destekçi kaynak sağlamıştır. İnşaat süreçlerinin başarıyla tamamlanmasının ardından merkez, 21 Aralık 2024 tarihinde kapılarını geniş bir katılımı kamuoyuna açmıştır.

114 Sanat
Atölyesi

50 Yerel Topluluk
Üyesi

Yeniden: Topluluk Temelli Dayanıklılık ve Sanat Yoluyla Psikososyal Destek Projesi

6 Şubat depremlerinin hemen ardından, bölgedeki çocuk ve gençlerin psikolojik dirençliliklerini artırmak ve bütünsel iyilik hallerini desteklemek amacıyla **“Yeniden: Topluluk Temelli Dayanıklılık ve Sanat Yoluyla Psikososyal Destek Projesi”** Şubat 2024 yılında başlayarak 12 ay boyunca hayata geçirilmiştir. Proje; Anadolu Kültür Sanat Kalkınma ve Yardımlaşma Derneği ile Fondation de France ve Stiftung Mercator ortak desteğiyle yapılandırılan çalışmalar, katılımcı, yerelleştirilmiş ve sürdürülebilir bir programlama yaklaşımıyla sürdürülmüştür.

2024 yılı itibarıyla derneğimizle kurulan güçlü yerel ortaklık, projenin etki alanını genişletmiştir

Amaç ve Yöntem

“Yeniden” Projesi, Hatay’da afetten etkilenen çocuk ve gençlerin sanat odaklı yapılandırılmış etkinliklere yerinden, düzenli ve eşit erişimini sağlamak adına **“yerel bir uygulayıcı topluluğu”** oluşturmayı hedeflemiştir. Projenin metodolojisi, dışarıdan gelen geçici destekler yerine yerelde kalıcı yetkinlikler inşa etme mantığına dayanmaktadır. Bu doğrultuda program üç ana sütun üzerine kurgulanmıştır:

2024

1. Kurumsal Kapasite Geliştirme: Derneğimizin hak temelli çocuk ve gençlik çalışmalarındaki kurumsal kapasitesi ve kurumsal koruma mekanizmaları en üst düzeye çıkarılmıştır. Bu kapsamda, uluslararası standartlara uyumlu “Çocuk Güvenliği Politika Belgeleri” ve “Davranış Kuralları” kolektif bir çalışma ile oluşturulmuş, aktif insan kaynağımızın bu alandaki yetkinliği güçlendirilmiştir.
2. Yerelde Uygulayıcı Topluluğu Oluşturulması ve Süpervizyon: Hatay’da yaşayan ve depremde doğrudan etkilenmiş yetişkinlerden (öğretmenler, sanatçılar, yerel kolaylaştırıcılar) oluşan dinamik bir “uygulayıcı topluluğu” kurulmuştur. Alanında uzman psikologlar, akademisyenler ve sanatçılar eşliğinde eğitilen bu topluluk, düzenli süpervizyon destekli saha uygulamalarıyla yerel dayanışmayı profesyonel bir zemine taşımıştır.
3. Sanat Temelli Çocuk ve Gençlik Atölyeleri: Belirlenen güvenli etkinlik alanlarında, farklı gelişimsel yaş gruplarından çocuk ve gençlerle düzenli, izlenebilir ve ölçülebilir sanat atölyeleri gerçekleştirilmiştir. Bu sayede çocukların kendilerini ifade etme alanları genişletilmiş ve “sanat yoluyla öğrenme” pratikleri desteklenmiştir.

2024 yılı boyunca, kapasitesi geliştirilen **50 yerel topluluk üyesi/uygulayıcısı** ile sahada çok boyutlu bir yaygınlaştırma çalışması yürütülmüştür. Bu dönemde; Fotoğrafçılık, Yaratıcı Dans, Kukla Yapımı ve Drama, Baskı Teknikleri, Ekoloji ve Sanat gibi disiplinler arası odaklarda atölyeler düzenlenmiştir.

- **Çalışma Yürütülen Bölgeler:** Serinyol, Yeniçağ, Karaçay, Defne, Çekmece, Döver, Samandağ ve Gümüşgöze.
- **Toplam Atölye Sayısı:** 114 yapılandırılmış sanat atölyesi.

Süreç boyunca; Tomurcuk Derneği, Habitat Derneği, Yeniçağ Mahalle Evi, Alan Antakya, Antakya Performative Collective, Hatay Gençlerle Sanat İnisiyatifi, Buradayız Hatay, İhtiyaç Haritası, Çocuk Dostu Köy, Gümüşgöze Çocuk Evi ve çeşitli devlet okulları ile ortak zeminlerde çalışılmıştır.

Afet Risk Yönetiminde Topluluk Temelli Çalışmaların Güçlendirilmesi

Hatay'ın deprem sonrası toplumsal, ekonomik ve kültürel dokusunu hak temelli bir yaklaşımla yerinden onarmak amacıyla Avrupa Birliği (AB) ve Sivil Toplum Geliştirme Merkezi (STGM) destekleriyle hayata geçirilen "Afet Risk Yönetiminde Topluluk Temelli Çalışmaların Güçlendirilmesi Projesi", Mart 2025 – Mart 2026 tarihleri arasındaki 12 aylık uygulama dönemini tamamlanmıştır.

Saha operasyonlarının odağına Antakya, Defne ve Samandağ ilçelerini alan proje; konteyner kentlerde ve mahallelerde zorlu koşullar altında yaşayan depremzedelere doğrudan temas etmiştir. Faaliyetler; toplumsal eşitsizlikleri ve hak kayıplarını derinlemesine yaşayan kadınlar, çocuklar, gençler ve LGBTİ+'lar ile üretim araçlarını kaybeden yerel üreticilerden oluşan geniş bir hedef grubun ihtiyaçları gözetilerek, kapsayıcı ve katılımcı bir yaklaşımla şekillendirilmiştir.

Faaliyet Alanları, Müdahaleler ve Niceliksel Çıktılar

A) Barınma Hakkının Faaliyetleri

Afet sonrası en büyük hak ihlali risklerinin yaşandığı barınma krizi karşısında projenin bu bileşeni, mülkiyet ve barınma hakkının korunmasına yönelik çalışmalar yapmıştır. Mağduriyetlerin önüne geçmek amacıyla şu faaliyetler raporlanmıştır:

- **Bilgilendirme Toplantıları:** Güvenli barınma hakkı kapsamında mevzuat ve hak arama yollarını içeren 16 bilgilendirme toplantısı düzenlenmiştir.
- **Yayınlanan Rehberler:** Mülkiyet karmaşasının en yoğun yaşandığı TOKİ süreçleri ve "Rezerv Yapı Alanı" ilanlarına dair yasal süreçleri sadeleştiren, kafa karışıklıklarını gideren 2 kapsamlı hak temelli rehber hazırlanmış, basılı olarak 2.000 adet dağıtılmıştır.

2000 Hak Temelli
Rehber Dağıtımı

454 Desteklenen
Çocuk

190 Desteklenen
Kadın

160 Hane için
Tarımsal Fide

85 Etkinlik/Atölye

2025

B) Kadınların Sosyal-Ekonomik Güçlenmesi ve Esenlik Çalışmaları

Kadınların ve LGBTİ+'lar afet sonrasındaki kırılganlıklarını azaltmak, toplumsal izolasyonlarını kırmak ve dayanıklılıklarını artırmak amacıyla çok boyutlu bir güçlendirme programı yürütülmüştür:

- **Dayanışma Buluşmaları:** Deneyim paylaşımı ve kolektif destek ağları örmek adına 29 tematik buluşma organize edilmiştir.
- **Eğitim ve Sağlık Oturumları:** Katılımcılara yönelik Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kooperatifçilik, Kadın Sağlığı ve Kansere Taramaları (Erken Tanı Farkındalığı) odaklarında uzman destekli eğitimler verilmiştir.
- **Kolektif Esenlik:** Travmanın bedensel etkilerini hafifletmek amacıyla düzenli yoga kursları açılmış; hane içi yükleri dengelemek adına Ebeveyn Okulu atölyeleri işletilmiştir. Bu entegre esenlik programı aracılığıyla 190'dan fazla kadına doğrudan bütünsel psikososyal destek sağlanmıştır.

C) Çocuklar ve Gençler İçin Sanatla İyileşme Programı

Çocuk koruma standartlarını merkeze alan program, çocukların deprem kaynaklı travmatik izlerini sağaltmayı hedeflemiştir:

- **Tematik Atölyeler:** Çocukların bilişsel, bedensel ve düşünsel gelişimini desteklemek amacıyla Dans, Çocuklar İçin Felsefe (P4C), Drama ve Ekoloji disiplinlerinde 40 farklı atölye serisi tamamlanmıştır.
- **Erişilen Çocuk Sayısı:** Sanat odaklı bu psikososyal destek programı ile 454 çocuğun iyileşme sürecine doğrudan katkı sunulmuştur.

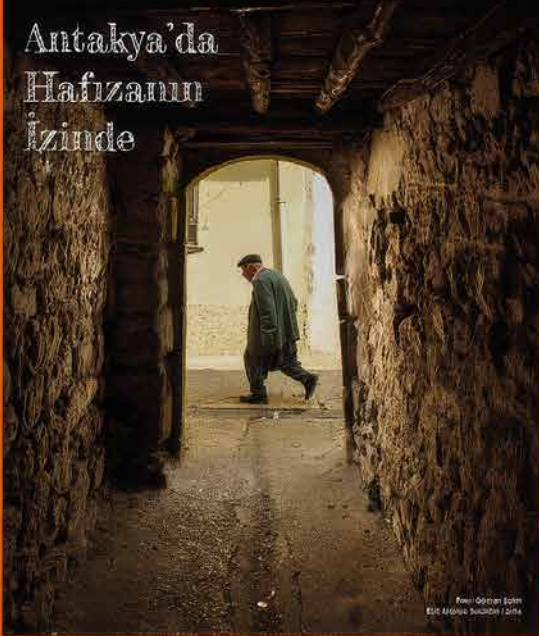
D) Tarımsal Sürdürülebilirlik ve Agroekoloji Eğitimleri

Hatay'ın endemik biyoçeşitliliğini, tarımsal üretim kapasitesini ve yerel tohum mirasını koruma amacıyla yerel üretici odaklı tarım programı uygulanmıştır:

- **Askıda Fide Programı:** Yerel üreticilerden adil ticaret ilkeleriyle temin edilen bölgeye özgü yerel tohumlar, fide haline getirilerek üretim yapması desteklenen 160 haneye ulaştırılmıştır.
- **İklim Krizine Dirençlilik Eğitimleri:** İklim krizi kaynaklı kuraklık riskine karşı yerel çiftçilere "Kuraklığa Dirençli Tarım: Az Su ile Verimli Üretim Yöntemleri" eğitimi verilmiş; çevre ve halk sağlığını korumak amacıyla "Zehirsiz, Ev Yapımı İlaçlarla Bitki Zararlılarıyla Mücadele (Doğal Pestisit)" teknikleri uygulamalı olarak aktarılmıştır.

Başka Bir Rehber

Antakya'da
Hafızanın
İzinde

Resim: Göksel Şahin
Edit: Ayhan Şahin / Antakya

Başka Bir
Rehber

Antakya'da
Hafızanın
İzinde

DEĞİRMEN
DAVANIŞIMLARI
DERNEĞİ

Avrupa Birliği tarafından
finanslanmaktadır

STGM
Sivil Toplum Geliştirme Vakfı

Değirmen Derneği, Avrupa Birliği tarafından finanse edilen ve STGM tarafından yürütülen "Aşık Rüya" Yılı etkinliği (2020-2021) kapsamında Antakya'da yürütülen projelerin bir parçasıdır. Bu projelerin amacı, Antakya'da yaşayan ve yaşayanların yaşam tarzı, kültürü ve geleneklerini tanıtmaktır. Bu projelerin amacı, Antakya'da yaşayan ve yaşayanların yaşam tarzı, kültürü ve geleneklerini tanıtmaktır.

Antakya'da Hafızanın İzinde

E) KÜLTÜREL MİRAS VE BELLEK ÇALIŞMALARI: “BAŞKA BİR REHBER: ANTAKYA’DA HAFIZANIN İZİNDE” YAYINI

“Başka Bir Rehber: Antakya’da Hafızanın İzinde” Kitabı ve Kolektif Hafıza Çalışmaları

6 Şubat 2023 depremlerinin ardından kentin kaybolma tehlikesiyle karşı karşıya kalan somut olmayan kültürel mirasını ve insan-mekân ilişkisini korumak amacıyla, Derneğimizin gönüllü ağı ve yerel yazarların kolektif emeğiyle “Başka Bir Rehber: Antakya’da Hafızanın İzinde” kitabı hazırlanmıştır. Bu çalışma, Antakya’yı salt bir enkaz veya inşaat alanı olarak gören yaklaşımlara karşı kentin binlerce yıllık kesintisiz yaşam döngüsünü savunan bir hafıza belgesidir. Üç yıllık faaliyet dönemimizin en prestijli kültürel çıktılarından biri olan yayın, ticari bir rehber olmanın ötesinde, Antakya’yı duyuları ve anıları referans alarak içeriden kuran bellek arşivi niteliğindedir.

Kolektif bir kentsel bellek kaydı olan bu çalışma, üç temel kavramsal eksen üzerine kurgulanmıştır:

- **Ekolojik Miras:** Antakya’nın doğasıyla kurduğu tarihsel ve mitolojik bağlar hava, su, toprak ve ateş elementleri üzerinden incelenirken; deprem sonrası enkaz döküm süreçleri, asbest ve çevre kirliliğinin yarattığı güncel tahribat eleştirel bir süzgeçten geçirilmiştir.
- **Duyularla Antakya:** Tüm kavram biçimlerinin ötesinde doğuştan var olan duyularımız aracılığıyla Antakya’yı nasıl anlamlandırdığımızı anlatmak üzere Duyularla Antakya bölümünü kaleme alınmıştır.. Bu çalışma kapsamında gerçekleştirilen atölye verileriyle, güncelde Antakya’da duyularımız bize ne anlatıyor sorusuna cevap aranarak ; Antakya’nın duyu haritasını oluşturulmuş ve hafızamızda yer alan geçmiş duygular aktarılmaya çalışılmıştır.
- **Tarih, Mekân, Bellek: Affan Mahallesi Örneği:** Çok kültürlü toplumsal dokunun mekânsal karşılığı olan Affan Mahallesi odağında; mahalle kültürü, komşuluk ilişkileri ve yerel dillerin afet sonrası yerinden edilme politikalarına karşı gösterdiği direnç sosyolojik bağlamıyla belgelenmiştir.

Bu çalışma, derneğimizin kenti yalnızca binalarıyla değil; kokusu, sesi, çok dilli yapısı ve insan onuruna yaraşır yaşam kültürüyle geleceğe taşıma sözünün somut bir çıktısı olarak sivil toplum literatüründeki yerini almıştır.

HATAY SAMANDAĞ
HALK EĞİTİM MERKEZİ
MÜDÜRLÜĞÜ
EL SANATLARI KURSU

A man with a beard and a young boy are looking at a basket of fruit. The man is pointing at the basket. The boy is holding the basket. The background is a warm, orange-toned image of people in a community setting.

1.035 Katılımcı

207 Kadın ve Bakım Veren

197 Genç ve Yetişkin

181 Çocuk

382 Kooperatif Üretim Katılımı

54 Kooperatif Ekonomik Sürece Dahil Kadın

Samandağ Sosyal Yaşam Merkezi Projesi: Sveydiye Yerleşkesi

Sosyal Yaşam Merkezi Projesi, depremin yıkıcı etkilerine karşı Deprem Dayanışma Derneği koordinasyonunda ve Emmaus International ortaklığında hayata geçirilen topluluk temelli bütüncül bir dayanıklılık girişimidir. Proje; afet sonrasındaki zorluklarla baş etme kapasitesini artırmayı, toplumsal bağları kolektif emekle yeniden örmeyi ve bireyleri hizmet alan pasif öznelardan süreçleri yöneten aktif aktörlere dönüştürmeyi misyon edinmiştir. Yerleşke, kadınlar Rimmen Kadın Kooperatifi bünyesindeki tekstil ve gıda atölyelerinde üretim yaparken, çocukların ve gençlerin de güvenli bir ortamda uzmanlar eşliğinde psikososyal ve bilişsel açıdan desteklendiği kapsayıcı ve sürdürülebilir bir sosyal yaşam alanı işlevi görmektedir.

İzleme-Değerlendirme (M&E) Verileri ve Niceliksel Göstergeler Raporlama dönemini kapsayan Mart – Şubat çalışma diliminde, merkezin sunduğu hak temelli imkânlardan yararlanan bireylere ait veriler sistematik olarak kayıt altına alınmıştır:

- **Genel Katılım Verileri:** Toplamda 1.035 katılım (mükerrer dahil) gerçekleştirilmiş, 446 benzersiz (tekil) bireye doğrudan erişilmiştir. Aylık ortalama 8–9 özgün program düzenlenmiştir.
- **Hedef Kitle Dağılımı (Tekil):** Merkeze erişen benzersiz kişilerin 181'ini çocuklar, 207'sini kadın ve bakım verenler, 197'sini ise genç ve yetişkin katılımcılar oluşturmuştur.

Program Bileşenleri ve Yürütülen Atölyeler

- **Çocuklar İçin Eğitim ve Bilişsel Gelişim:** Eğitim süreçleri kesintiye uğrayan çocuklara yönelik satranç, robotik kodlama, akademik telafi amaçlı etüt programları ve erken okuryazarlık çalışmaları yürütülmüştür.

- İfade, İyi Oluş (Wellbeing) ve Kamusal Görünürlük: Travmatik stresin kronikleşmesini önlemek amacıyla yaratıcı yazarlık, yoga ve erbane atölyeleri düzenlenmiştir. Bakım verenlerin tükenmişlik yaşamalarını engellemek adına Ebeveyn Okulu kurulmuş; tematik paneller, topluluk buluşmaları ve 8 Mart etkinlikleri ve Kadın Festivali ile yerel sivil katılım tahkim edilmiştir.

Kooperatif Tabanlı Ekonomik Güçlenme ve Sürdürülebilirlik Projenin en önemli sürdürülebilirlik çıktısı, Rimmek Kadın Kooperatifi ile kurulan üretim ortaklığıdır. Yerleşkedeki gıda ve tekstil atölyeleriyle kadın emeği örgütlü bir güce dönüştürülmüştür. Eylül – Kasım döneminde toplam 382 üretim katılımı sağlanmış ve 54 kadın ekonomik sürece dahil edilmiştir. Merkezin dış fon bağımlılığını azaltmak amacıyla yerel gönüllüler ve mahalle meclisi üyeleri lojistik ve yönetim süreçlerine entegre edilerek yerel kapasite geliştirilmiştir. Kooperatif ürünlerinin ulusal/yerel satış kanalları çeşitlendirilerek döngüsel ekonomi modelleriyle yerleşkenin uzun vadeli bağımsızlığı hedeflenmiştir. Sveydiye Yerleşkesi, gerçek onarımın altyapı inşasının ötesinde; sosyal, psikolojik ve ekonomik boyutları kapsayan bütüncül bir yaklaşımla mümkün olduğunu kanıtlayan bir model olmuştur.

depremdayanismasi.org

Deprem Belleği ve Kurumsal Kapasite Artırma alışmaları

Hatay'ın üç büyük ilçesinde kesintisiz olarak yürüttüğümüz saha operasyonları ve lojistik zorluklar, derneğimizin kurumsal altyapısını sınırlandırmış; özellikle kadınlar, çocuklar ve LGBTİ+'lar yönelik hak temelli çalışmalarımızın sistematik olarak kayıt altına alınmasını ve görünür kılınmasını zorlaştırmıştır. Bu yapısal ihtiyacı karşılamak ve faaliyetlerimizin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla, Sivil Toplum İçin Destek Vakfı desteğiyle 6 aylık kapsamlı bir kapasite geliştirme projesi hayata geçirilmiştir. Aralık 2025' yılından mayıs 2026 tarihi aralığında çalışmalar sürdürülmüştür. Proje kapsamında, afet sonrası tabandan örgütlenen yapımızın 3 yıllık saha deneyimini ve Antakya deprem belleğini korumak amacıyla profesyonel bir iletişim sorumlusu çalışmalara katılmıştır. Kuruluşumuzdan bu yana üretilen tüm belge, rapor, fotoğraf ve videolar dijital ortamda tasnif edilerek dernek arşivi oluşturulmuş ve bu birikim "3 Yıllık Faaliyet Belgesi" hazırlanması amaçlanmıştır. Eş zamanlı olarak gönüllülerimizle bellek/arşiv atölyeleri

düzenlenmiş, web sitemiz ve sosyal medya kanallarımız hak temelli çalışmalarımızın görünürlüğünü artıracak şekilde revize edilmiştir. Bu iletişim hamlesinin somut çıktıları, web sitesi ziyaretçi sayıları ve sosyal medya etkileşimlerindeki niteliksel artışla ölçülmüştür. Derneğimizin kurumsallaşma sürecinin en önemli ayaklarından birini ise şeffaf ve hesap verebilir bir finansal yapının kurulması oluşturmuştur. Proje süresince ekibimize katılan finans uzmanı liderliğinde, derneğin tüm mali süreçleri düzenlenerek arşivlenmiş, katılımcı ve şeffaf bir finans politikası hayata geçirilmiştir. Bu politikanın kurum kültürüne entegre edilmesi amacıyla dernek içi eğitimler ve atölyeler gerçekleştirilmiştir. Yalnızca operasyonel çözümler üretmekle kalmayıp izleme-değerlendirme süreçlerini de kurumsallaştıran bu proje; yerel bir inisiyatif olarak edindiğimiz zorlu saha deneyimlerinin ulusal ölçekte paylaşılmasına olanak tanımış ve derneğimizi geleceğe taşıyacak sürdürülebilir bir kurumsal yapıya kavuşturmaya katkı sağlamıştır.

466 Çocuk
Katılımcı

66 Atölye

Yeniden II: Topluluk Temelli Dayanıklılık ve Sanat Yoluyla Psikososyal Destek Projesi

6 Şubat depremlerinin ardından çocukların ve gençlerin psikolojik dirençliliklerini artırmak amacıyla başlattığımız çalışmalar, “Yeniden II” projesi ile yeni döneminde de kesintisiz bir şekilde sürdürülmüştür. Eylül 2025 – Mayıs 2026 tarihleri arasında, Anadolu Kültür Sanat Kalkınma ve Yardımlaşma Derneği partnerliği ve Center for Disaster Philanthropy desteğiyle yürütülen bu yeni dönemde, yerelde kalıcı yetkinlikler inşa etme stratejimiz doğrultusunda kapasitesi güçlendirilen 40 yerel topluluk üyemizle birlikte saha uygulamaları gerçekleştirilmiştir.

Program Bileşenleri ve Uygulanan Tematik Odaklar Çocukların kendilerini güvenli bir zeminde ifade edebilmelerini sağlamak ve kentsel aidiyet bağlarını onarmak amacıyla disiplinler arası üç ana atölye odağı öne çıkmıştır:

- Yaratıcı İfadeler ve Sanat Atölyeleri: Çocukların uğradıkları travmatik

etkileri dışı vurabilmelerini sağlayan görsel sanat çalışmaları,

- Dans, Hareket ve Kültürel Miras (Dans Umurumda Atölyeleri): Bedensel farkındalığı, duygu düzenleme becerilerini ve akran iletişimini destekleyen hareket çalışmaları,
- Fotoğraf ve Video Atölyeleri: Çocukların kendi yaşam alanlarını ve kent hafızasını kendi kadrarlarından belgelenmelerine olanak tanıyan görsel belgeleme pratikleri.

B) Niceliksel Göstergeler ve Saha Yaygınlığı Ekim 2025 – Mayıs 2026 ayları arasında yürütülen izleme-değerlendirme verilerine göre; farklı okullar, mahalle evleri ve iş birliği kurulan kurumların ortak alanlarında toplam 41 yapılandırılmış atölye serisi tamamlanmış ve bu çalışmalar aracılığıyla 219 çocuğa doğrudan sanat yoluyla psikososyal destek sağlanmıştır.

Samandağ Yaşayan Miras Çalıştayı: Mağaracık Toplum Temelli Planlama Çalıştayı ve Yaşayan Miras Araştırması

Nisan 2026'da Hatay Deprem Dayanışması, Samandağ Belediyesi ve Sınır Tanımayan Mimarlık (ASF-UK) ortaklığında, Mağaracık mahallesine odaklanan katılımcı bir planlama çalıştayı gerçekleştirilmiştir. İstanbul Politikalar Merkezi, Mekanda Adalet Derneği, Urban.koop, Sheffield Üniversitesi ve UCL iş birliğiyle düzenlenen çalışmada; ulusal ve uluslararası ölçekten mimar, plancı ve sosyologlar yerel halkla bir araya gelmiştir. Teşhis, hayal kurma, geliştirme ve tanımlama aşamalarından oluşan bir metodolojiyle yürütülen 6 günlük saha çalışmasında; hane, mahalle ve kent ölçeğinde derinlemesine görüşmeler ve mahalle yürüyüşleri yapılarak Samandağ'ın "yaşayan mirasının" yeniden inşa süreçlerine nasıl entegre edilebileceği araştırılmıştır.

Çalışmanın ana odağını, tarımsal karakterini ve kültürel varlıklarını koruyan Mağaracık mahallesi ile bu bölgede yükselen TOKİ afet konutları oluşturmuştur. Saha araştırmaları ve görüşmeler neticesinde; yürütülen hızlı inşa faaliyetlerinin yerel yaşam biçimlerini, komşuluk ilişkilerini ve kolektif hafızayı göz ardı ettiği tespit edilmiştir. Tarım arazilerinin kamulaştırılması

ekosisteme ve geçim kaynaklarına zarar verirken; dikey mimari, belirsiz konut kura yöntemleri ve sosyal alan eksikliği gibi faktörlerin geniş aile yapılarını böldüğü ve bakım emeğini zorlaştırdığı görülmüştür. Ayrıca ani nüfus artışının getireceği altyapı yetersizliği, çevre kirliliği (toz, asbest) ve karar alma mekanizmalarında şeffaflık ile yerel katılımın olmaması, mahalle sakinleri ile kamu kurumları arasındaki güvensizliği derinleştiren temel sorunlar olarak öne çıkmıştır.

Tüm bu dayatmalara ve kaynak kısıtlılıklarına rağmen, tarım arazilerinin ve doğal alanların korunması gibi ortak kaygılar, bölgede yeni temas ve dayanışma zeminleri yaratmaktadır. Çalıştay sonucunda; Samandağ'da güvenliğin yalnızca dört duvardan ibaret olmadığı, gerçek iyileşmenin ancak toplumsal bağların, özerkliğin ve üretimin korunmasıyla mümkün olacağı vurgulanmıştır. Güç dengesizliklerine ve kurumsal tikanıklıklara karşı yerel halkın, sivil toplumun ve belediyenin aşağıdan yukarıya iş birlikleri geliştirmesi, sadece hak savunuculuğu değil ortak gelecek önerileri etrafında örgütlenmesi çalışmanın en önemli çıktısı ve gelecek vizyonu olmuştur.

İş Birlikleri, Paydaş İlişkileri Ve Ağ Oluşturma Yaklaşımı

10.1.İlişkisel Yaklaşımımız ve Ortaklık Felsefemiz

Deprem Dayanışması Derneği, afetin ilk gününden itibaren kriz yönetiminin ve kentsel onarımın tek bir aktörün kapasitesiyle sınırlanamayacağı bilinciyle hareket etmiştir. Derneğimiz için iş birlikleri, yalnızca finansal kaynak veya lojistik destek temin edilen mekanik süreçler değil; “**ortak akıl üretme**”, “**yerel kapasiteyi kalıcı kılma**” ve “**yatay karar alma**” pratiklerinin kurumsallaşma zeminidir.

Çalışmalarımızı yürütürken benimsediğimiz temel paydaş yaklaşımı ilkeleri şunlardır:

- **Hiyerarşiden Uzak, Yatay Ortaklıklar:** Uluslararası çatı kuruluşlardan yereldeki mahalle inisiyatiflerine ve kadın kooperatiflerine kadar tüm paydaşlarımızla eşitler arası bir diyalog ve iş birliği zemini kurulmuştur.
- **Tepeden İnme Değil, Yerelden Filizlenen Modeller:** Dışarıdan gelen uzmanlığı, fon kaynaklarını ve teknik bilgiyi; Hatay’ın yerel bilgisi, toplumsal hafızası ve mahalle sakinlerinin doğrudan katılımıyla harmanlayan “yerelleştirilmiş” bir kolaylaştırıcılık rolü üstlenilmiştir.
- **Tamamlayıcılık:** Kamu kurumları, meslek odaları ve diğer sivil toplum bileşenleriyle rekabet eden değil; sahadaki boşlukları, bürokratik engelleri ve koordinasyon eksikliklerini esneklik ve hızla kapatan tamamlayıcı bir strateji izlenmiştir.

Yaygın ve Katmanlı Dayanışma Ağımız

Geride bıraktığımız üç yıllık faaliyet dönemi, derneğimizin yerel- ulusal ve uluslararası çok katmanlı ve sivil toplum literatüründe örnek teşkil eden yaygın bir dayanışma ağı ördüğünü göstermektedir. Bu ağ, afetin yarattığı coğrafi ve sosyal izolasyon riski karşısında yerel direnci artıran kurumsal bir zemin oluşturmuştur. İşbirliklerimiz iki temel seviyede yürütülmüştür:

- **Uluslararası ve Ulusal Stratejik Ortaklıklar:** Ulusal-uluslararası sivil toplum kuruluşlarıyla kalıcı kurumsal köprüler kurulmuştur. Bu ortaklıklar; derneğimize finansal sürdürülebilirlik sağlamanın yanı sıra “çocuk güvenliği”, “katılımcı mimarlık” ve “toplum öncülüğünde planlama” gibi uluslararası standartların Hatay sahasında yerelleştirilmesine katkı sunmuştur.
- **Bölgesel ve Tematik Sivil Toplum Koalisyonları:** Hatay’da ve bölgede faaliyet gösteren gençlik ağları, meslek odaları, hak temelli kültür-sanat inisiyatifleri, ekoloji örgütleri ve insani yardım aktörleriyle tematik iş birlikleri geliştirilmiştir. Ortak alan kullanımı, savunuculuk raporları, ortak bildiriler ve lojistik paylaşımlar aracılığıyla sivil toplumun bölgedeki kurumsal direnci ve sesi kolektif olarak yükseltilmiştir

Mali Görünüm

Hibe ve Kaynak Yönetimi

Mart 2023 - Mayıs 2026

Gelirler

Yurtdışından Gelen Bağış	3.345.861,41 TL.
Kurumlardan Gelen Bağış	4.752.094,11 TL.
Diğer Bağışlar	482.510,76 TL.
Toplam	8.580.466,28 TL.

Giderler

Personel Giderleri	3.391.734,76 TL.
Amaç Ve Hizmet Giderleri	4.943.744,75 TL.
Toplam	8.335.479,51 TL.
Kasada Kalan	244.986,77 TL.

Gelecek Vizyonu ve Stratejik Hedeflerimiz

2026 Sonrası

6 Şubat felaketinin üzerinden geçen üç yılın ardından, Hatay’da akut kriz dönemi geride kalmış gibi görünse de yapısal, sosyal, ekonomik ve mekânsal krizler katmanlaşarak devam etmektedir. Kentin bir “rant ve şantiye alanına” dönüştürülerek tarihsel, çok kültürlü ve ekolojik dokusundan koparılması tehdidi, 2026 yılı ve sonrasında sivil toplumun çok daha dinamik, örgütlü ve stratejik bir hat kurmasını zorunlu kılmaktadır. Deprem Dayanışması Derneği olarak, önümüzdeki üç yıllık stratejik planlama döneminde faaliyetlerimizi derinleştireceğimiz temel hedefler şunlardır:

- **Topluluk Temelli Afet Risk Yönetimi Kapasitesinin Artırılması:** Mahalle meclisleri ve yerel inisiyatiflerle ortaklaşa çalışarak, Hatay’ın topluluk temelli afet dirençlilik ağlarını kurmak; yerel halkı olası kriz senaryolarında kendi kendine yetebilen, organize ilk müdahale öznelerine dönüştürmek.
- **Kent Hakkı ve Katılımcı Planlama Savunuculuğunun Kurumsallaşması:** Oluşabilecek hak ihlallerine, hukuksuzluklara karşı yerel halkın hak arama mekanizmalarını tahkim etmek; kentin yeniden inşa süreçlerinde “kent sakinlerinin katılım hakkı” ilkesini ulusal ve uluslararası hukuk zemininde savunmaya devam etmek.
- **Kooperatif Tabanlı Yerel Ekonomik Modellerin Genişletilmesi:** Rimmen Kadın Kooperatifi ile başlattığımız üretim seferberliğini, ekolojik tarım kooperatifleri ve yerel çiftçilerle büyüterek desteklemek; hane içi görünmeyen kadın emeğini ve yerel küçük üreticiyi yapısal olarak güçlendirmek.

- **Ortak Hafızanın ve Yaşayan Kültürel Mirasın Korunması:** “Başka Bir Rehber” çalışmamızla somutlaştırdığımız hafıza direnişini; sözlü tarih çalışmaları, dijital kent arşivleri ve çok dilli/çok kültürlü belgeleme projeleriyle kalıcı bir enstitü modeline taşımak; Hatay’ın somut olmayan kültürel mirasının silinmesine izin vermemek.
- **Ekolojik Onarım, Çevre Sağlığı ve Yeniden İnşa Süreçlerinin İzlenmesi:** Kentin yeniden inşa projeleriyle birlikte kontrolsüzce genişleyen taş ocaklarının ve beton santrallerinin yarattığı toz ile asbest kirliliğine karşı mücadele etmek; dağların, tarım arazilerinin, sulak alanların ve zeytinliklerin acele kamulaştırma gibi süreçlerle tahrip edilmesini engellemek adına ekolojik davaların ve sağlıklı yaşam hakkı savunuculuğunun büyütme
- **Uluslararası İşbirlikleri ve Kent Politikalarına Etki:** Afet sonrası edinilen yerel deneyimi ulusal ve uluslararası sivil toplum ağlarıyla paylaşarak kurumsal ortaklıkları derinleştirmek; Hatay sahasındaki hak temelli bulguları ve topluluk öncülüğündeki planlama modellerini raporlayarak, yerel ve ulusal düzeydeki kent, afet ve yeniden inşa politikalarını topluluk lehine etkileyecek savunuculuk mekanizmalarını hayata geçirmek.

Son Söz ve Teşekkür

6 Şubat depremlerinin ardından, yıkımın en ağır yaşandığı sokaklarda yan yana gelerek başlattığımız ortak mücadelede üç yılı geride bıraktık. İlk günlerin akut ihtiyaçlarına yanıt veren dayanışma ağıımız; zamanla topluluk merkezlerine, çocuk alanlarına, kadın kooperatifine ve mahalle tabanlı hak savunuculuğuna evrilen kurumsal bir yapıya dönüştü. Geçen bu üç yıllık süre bize, gerçek bir onarımın salt betonarme yapılardan ibaret olmadığını; asıl iyileşmenin toplumsal bağların, üretimin, kentsel hakların ve müşterek hafızanın korunmasıyla mümkün olduğunu gösterdi.

Bu uzun ve zorlu çalışma döneminde; kendi kayıplarına ve zorlu yaşam koşullarına rağmen sahada sorumluluk alan tüm üyelerimize ve gönüllülerimize; teknik, finansal ve kurumsal kapasitemizi güçlendiren

ulusal ve uluslararası ortaklarımıza; kent hakkı mücadelesinde yan yana durduğumuz sivil toplum bileşenlerine ve meslek odalarına; en önemlisi de tüm zorluklara rağmen mahallesini, toprağını ve kültürünü korumak için mücadele eden Hatay halkına teşekkür ederiz.

Gelecek dönemde de bağımsız, şeffaf ve hak temelli çalışma ilkelerimiz doğrultusunda, kentimizin katılımcı ve adil bir şekilde yeniden inşası için sorumluluk almaya devam edeceğiz.

Dayanışma Yaşatır!

Deprem Dayanışması Derneği

**DEPREM
DAYANIŞMASI
DERNEĞİ**

ANTAKYA | DEFNE | SAMANDAĞ

depremdayanismasi.org